

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és osanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttár sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és osanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A pártok válsága.

Arad, október 23.

Nem tarthat örökké, mondotta a gelencsér, midőn a reggel rakott kályha estére összeomlott, és ezzel példát mutatott az emberi alkotmányok mulandósága fölött töprengő halandóknak, miként kellessék a folyton romboló és ujító természet végzettszerű munkálkodásában bölcsen megnyugodniok.

A szélső baloldali gelencsérek nem voltak mintaképüknel szerencsésebbek, midőn a borossebesi és kőszeghi király-válaszok miatt mesterségesen támasztott sérelmi kérdés alkalmából a klerikális Ugronistákat pártjukba visszavették s általok a szélső baloldalt úgy megerősítették, hogy már most annyi felé repedezett, a hány darabja van; nem szerencsésebbek, de mindenestre kevésbé bölcsek, a mennyiben nem tudnak sorsukban megnyugodni s kétségbeesetten igyekeznének magukat és másokat is pártállásuk szilárd voltáról meggyőzni.

Valósággal a legképtelenebb ámitás csupán, és semmi egyéb annak hirdetése, hogy azok a politikusok, kik oly különböző beszámolókat tartottak és politikai vallomásokot tettek, mint Justh, Polonyi, Ugron és Komjáthy egy párthoz tartoznak és egységes akcióra hivatottak, készek és képesek is. Sokszor kitünt ez már azóta, mióta az egyház-politikai harcok fel-fellángoló tüze élesebben megvilágította egyes pártok belső mivoltát, de most már odáig fejlődött bennük az ellenállás proceszususa, hogy különösebb alkalmak nélkül, hogy ugymondjuk a pártélet min-

dennapos funkciói közben is szemmeláthatóvá lesz az.

És most, ily viszonyok között érkezik Kossuth Ferencz Magyarországra, hogy az apja egizisse, az ő nevének varázsa alatt, az ő népszerűségének tőkéből támadott és nagyranőtt közjogi ellenzék vezetését átvegye. A fiu nem sokkal bevésőbbé ambíciózus az apjánál és van is talán joga hozzá a szélső baloldal vezerségét apja örökéül tekintenie.

Csak az a kérdés most már, hogy valamennyien főnkül fogadják-e a különböző árnyalatok, és ha a közös vezetés általi egyesítés nem sikerül, melyik árnyalatnak fog Kossuth Ferencz az élére állani? Eötvös Károlyékhoz legközelebb áll, s ezek tárt karokkal várják a nagy név és hivatás örökösét, de valjon Helty és elvtársai távol maradnak-e a nagy száműzött fiától csak azért, hogy a papos Ugron és a javadalmi jogtanácsos Polonyival árulhassanak egy gyékényen? mert hogy ez utóbbiak, kik önmagukat is vezéreknak tudják és érzik, Kossuth Ferencz vezetésének rendeljék magukat és *„elveiket”* alá, az teljesen képzelhetetlen.

Egy kis izlettetőt közölt a kulisszák mögül egy bécsi világlap jól értesült levelezője. Az anyapárt ugyanis a felett tanácskozott, hogy fogadják-e hivatalosan Kossuth Ferenczet, és ekkor alkalmat vett magának Ugron Gábor az ő loyálisát tüntetőleg fölragyogtatni azzal a kijelentéssel, hogy ő a párt álláspontjával összeférhetlennek tartja egy oly férfit hivatalosan fogadni, kiről azt sem tudni, hogy az ország törvényeinek magát alá

fogja-e vetni, vagy sem? Hogy Ugronék ezen föllépése határozottan loyális tüntetés akart lenni, már abból is kitetszik, hogy gondoskodva lett róla, miszerint épen a *N. Fr. Presse* bécsi ujság egész terjedelmében közzétehesse a tanácskozás lefolyását, melyet egyébként hasonló kényes és bizalmas természetű eseteknél elég jól megtudtak őrizni a hírlapok indiszkrecziója ellenében a pártfelek.

Erdekes esemény volna Kossuth Ferencz föllépése az aktuális politikai pártélet porondján még akkor is, ha más fontos és nagy horderejű következményeket nem vonna is maga után, most azonban, hogy az ő megjelenése a közjogi ellenzék kebelében dúló viszályok és válságok végleges eldöntét jelenti, kétszeres érdekekkel tekinthetünk annak eléje.

BELFÖLD.

A szentesítés után. A „Pol. Corr.”-nak egy budapesti tudósításában az az óhajlás jut kifejezésre, hogy az egyházpolitikai törvények előre látható szentesítése után minél előbb társadalmi téren is álljon be az általános megnyugvás. A püspökök magatartása, a kik arra szoritkoznak majd, hogy szeliden tiltakozzanak az egyházpolitikai törvények ellen, mindenestre elősegíti majd e cél elérését, még arra az esetre is, ha a klerikálisok agiációja tovább tartana. A kormány és a szabadelvű párt majd ebben az irányban működnek és az ellenzékkel szemben a legnagyobb tárgyalagosságot tanusítják.

Az utolsó szalmaszál.

— Zichy Nándor gróf reményei. —

A főrendiház klerikális ellenzékének vezére még mindig reménykedik s esze ágában

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Kisvárosi potentátok.

— Irta: Abonyi Árpád. —

Ez is olyan téma, melyre egy tollat legalább minden író mesterember elkoptatott. Szellemes és szellemtelen puskatüz lyukasztgatta Isten tudja hányszor már a kisvárosok sajtósági társadalmi elrendezkedését, mely a folyékony testek elhelyezkedésének éppen elöntéte. Amott a legnehezebb kerül legfelül és épp úgy nem végül a szomszéd elemmel mint a víz, az olaj, a higany, melyek közül a legkönnyebb, az olaj, huzódik föl a pohár tetejére. Világ végéig rázogathatjuk a három osepffolyós testet, mindannyiszor ugyanoly sorrendben helyezkednek el megint, mint az előbb.

Ugyanez a helyzet a magyar kisvárosokban is. Ebből a kiélezett kasztrendszerből foly főleg az, hogy a kisebb városoknak csak igen csekély százaléka halad lépést az idővel. Nagyon figyelemre méltó föladata volna tehát a magyar sajtónak többek között az is, ha ezt a ferde állapotot ne csak gunyolná, ami könnyű és olcsó mulatság, hanem komolyan is tudomásul venné és módokat igyekeznék keresni arra, hogy az egészséges fejlődés útjában álló ósdi válaszfalak végre-valahára ledőljenek.

Fővárosi ember, aki hozzá van szokva a könnyű társadalmi érintkezéshez, föl sem bírja fogni, hogy mit jelent kis városban a rang és az osztály. Az embernek eszébe jut nyomban a régi német gau- és clan-re dszer, vagy a mandarin és kuli, a pasa és a hamal közötti megmérhetlen különbség, amint egy-egy kis provinciális város beléletét közelebről igyekeznek megvizsgálni.

Tan r, közhivatalnok, iparos, kereskedő, földbirtokos stb. e világ sűrű kincseért sem simulna össze. Érintkeznek, de csak a rangban egyenlők. Ha nincs ozimbeli vagy születésbeli hid, amely a különböző osztályba tartozandóságot összekösse, az érintkezés megmarad a maga száraz, kimért, perozhez kötött s az alantasabb rangra nézve jócskán megalázó korlátai között, melyeknek szigorú fenntartása minden kisvárosi potentátnak föladatai közül való. Ah! ezek a potentátok, — megérdemlik a figyelmet, mert majdnem megdöbbenik sajátos életnézeteikkel, társadalmi formáikkal és magaviseletöknek feltűnő furosaságával a jámbor nagyvárosit, akinek efféle pontosan kiczirkalmazott illedelmi és rangbeli különlegességekről fogalma sincs.

Megjelenesz, kérlek, a kávéházban. Törpe, széles, deszkapadlós szoba, tele szivarvéggel. Füstös lámpák petróleumra berendezve. Szivar- és pipagörök. Sok légy. A konyhából bedől a barátságos ételszag s a pinczér, brrr... Jobb, ha ezt az emberi nu-

merust meg se nézed. Az asztalok körül vendégek. Itt iparosok, amott kereskedők, tal hivatalnokok, egy-két katonatiszt, elszegényedett, cognac-páraktól gözölgő ur nagsy, nedves bamba tekintettel, melyből a kérődző háziállat jámbor elégedettsége pislogat read. S e a társaság szigoruan elkülönítve üldögél, ha kell, mozdulatlanul reggeltől estig, annélkül, hogy a szerényen meghuzódó munkás, kereskedőnek csak egy pillanatig is eszébe jutna azután az ujságlap után áhítózni, melyet véletlenül éppen a főszolgabíró ur (földhöz ragadt szegény, jönevü borissza férfit) olvas. Mindjárt elkukorékolná magát isten csodájára a református templom tetején nyikorgó pléhkakas, ha ilyen attentátum történnék. Nem kell tartani tőle. Azok a bizonyos leg-regebb emberek sem emlékeznek reá, hogy Varga István fűszeres ténstur turbalni merészkedék vala nagyságos Szelenczei Adám de kis és nagy Szelencze urat az ő n ugodalmában, ha ő nagysága beleterpeszti jól táplált alakját a kávéház valamelyik székébe s eg, ik-másik telegyeskedik. Varga István fűszeres ténstur olcsóska mellényének egyik zsebéből is kifizethetné a nagyságos ur összes fundusait, jól tudja azt is, hogy ő nagyságát holmi kártyahistória miatt tiszteletlenül kivetették már több ízben az utcára is, de azért még álumban sem gondol rá, hogy különbnek, vagy bár egyenlő rangunak tartsa magát.

sincs feladni a harzot a függőben maradt két egyházpolitikai javaslatra nézve. Azzal biztatja magát, hogy elegendő most már a hátralevő javaslatokat megbuktatni, mert akkor a már megszavazott javaslatok sem fognak törvényerőre emelkedni.

Ezt a felfedezését Zichy Nándor gróf a „Fehérmegyei Napló“-ban így adja tudtul a világnak:

Ha azok a törvények szentesítettnek, melyeket a két Ház már megszavazott, a keresztény és izraelita hitűek összeházasodhatnak, gyermekeik vallása iránt jogérvényesen intézkedhetnek és a gyermekek különben nem-szerint követik a szülők hitvallását.

De ez nem kell sem az igaz katolikuskoknak, sem az igaz izraelitának. Ezt mindenki tudja és kétségtelen, más és nem ezek érdekében folyik a kormány egyházpolitikája. Más tolja és vezeti a szabadelvű pártot és miniszteriumot és bárki legyen, annyi világos, hogy ez a más nem indult ki sem az ó-, sem az új-testamentomból.

De ez nem kell sem az igaz katolikusnak, sem az igaz izraelitának. A többieket pedig a kormány vívmányai ki nem elégítetik még akkor sem, ha az izraelita vallásra való áttérhetése, a keresztelt gyermekek kiszolgáltatása a recepcióval szentesítettnek, mivel a többieket csak a hitvallás-nélküli, modern kifejezéssel: a felekezetenélküli állapot elégítheti ki. Ez az, a mit kívánnak.

Az eddig megszavazott javaslatok szentesítése csak kézfogó a felekezetenélküli állapot érvényesítésére. A nélkül ezen javaslatok meg nem állhatnak és most már vagy vissza, vagy pedig a felekezetenélküliség törvénybeiktatásáig kell mennie a törvényhozásnak.

Ez a természetes junktim, melyet a nemzetnek, a koronának, az egyháznak, legközelebb pedig a főrendiháznak figyelmébe ajánlok.

A ki egyet elfogad, kénytelen lesz elfogadni a többit is.

A ki a felekezetenélküliséget, a vallástalanságot nem akarja, az egyiket sem fogadhatja el és ennél fogva eleget tesz, ha megbuktatja a még hátralevő javaslatokat, mert ezek nélkül a már megszavazottak sem fognak megállhatni.

Angol tudós Magyarországról.

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti levele. —

Budapest, október 23.

George Cunningham a doktor-professzor, a cambridge-i egyetem tudós tanára, a közegészségi és demográfiai kongresszus alkalmából a kontinensen tett utazásáról hazatérve, Magyarországon nyert benyomásairól

és tapasztalatairól — többek közt — a következőket teszi közzé:

Az első benyomás, melyet Magyarországról nyertem, nemcsak az volt, hogy nekünk angoloknak maga az ország nyújtja a legnagyobb érdekességet, hanem hogy a magyar nemzet személyes tulajdonságai és a jellege is a legnagyobb vonzó erőt gyakorolják reánk.

Egy tekintetben Budapest egyike a legérdekesebb európai fővárosoknak, t. i. azért mert a magyarok a nélkül, hogy e mellett az általános európai nézet tágabb látókörét szűkebbre vonnák, ragaszkodnak festőiromantikus nemzeti viseletükhöz a melynek oly sokféle karaktere van, és szokásaikhoz.

A magyar nép demokratikusan előrehaladó jellege csak látszólagosan van ellenmondásban a multból átszármazott nemzeti viselettel és sok, bizonyos tekintetben konzervatív tulajdonsággal. A magyaroknak ez a demokratikusan előrehaladó karaktere azért nem kevésbé igaz és energiában gyakran felülmúlja Angliának akárhány előrehaladó municipalis testületét.

Wekerle magyar miniszterelnök hatalmas testalkatával olyan volt festői nemzeti diszruhájában, mint a magyar nemzeti karakter megtestesülése, dacára egészen angolos arcának és alakjának.

En ennek a magyar miniszternek a politikai pályafutását csak a távolból figyeltem meg, de ennek dacára nekem úgy tetszik, hogy államférfiúi személyiségében rendkívül erősen angolos tulajdonságok lépnek előtérbe, különösen a mi a jellem energiáját és szívósságát illeti. Hatalmas alakja és személyes karaktere olybá tűntetik őt fel, mint született vezérét egy népnek, a mely az igaz szabadság és a hasznos gyakorlati haladás után szomjazik.

A magyar kormány magatartása a budapesti közegészségi és demográfiai kongresszussal szemben messze felülmúlja az angol kormány eljárását az utolsó londoni kongresszus alkalmával.

A takarékoság hiánya a nagyszerű, költéses nemzeti középületekre fordított kiadások körül csak látszólagos. A valóságban a nemzeti célokra szolgáló ezen bőkezűség igen okos, mert a nemzeti állami célok előmozdítása által a legjobb pénzberuházás az és egyuttal jövedelmező keresetnek juttatja a munkásnépet.

Ha Budapest a jövő hét esztendő alatt ugyanannyit halad, mint a mennyit a legközelebbi múlt hét év alatt haladt, akkor egyike lesz Európa legjobban épült és legszebb városainak.

Budapestnek azonban egyáltalán nem szabad megállapodnia a halandóság mostani nagy számánál. A magyar főváros becsvégyének oda kell irányozva lennie, hogy ez

A megyebeli urak lenézik a városi közhivatalnokokat, ez lenézi a pénzzel és áruval kereskedő polgártársait. Ha gimnázium van a városkában, akkor ennek a professzorai hatalmasan lenézik valamennyit fölfelé és lefelé egyaránt, beleértve a hajdutól, a osizmediastól kezdve föl a főispánig és a polgármesterig minden embert. Külön mulatnak, külön dolgoznak, külön társalognak, sőt vannak kis városok, ahol még halva sem akarnak egymás mellé kerülni. Nagy-Enyed rendezett tanácsu városkában a hatalmas Bethlen-főiskola professzorai például külön temetkeztek. Föltétlenül bizonyos, hogy a végítélet trombitájának megharsanásakor rang szerint járul majd minden osztály az Ur színe elé s pokolba kerülven, külön páholyban, külön kénköves fazékban, külön tüzes nyárson és külön fojtogató kamarában huzódnak meg.

A rendelkezésre álló erőknél a közönség javára való okos fölhasználásáról ily furcsa viszonyok között természetesen szó sem lehet. A megye urai állandó harcban állanak a városi tisztviselői karral. Mindenik külön forog a saját aprócska tengelye körül és nem éleződik, nem simul, nem enged egy vonalnyit sem. Ha egy szükséges dolog megszerzése pld 10,000 forintba kerül, — a megye és város együtt meg tudná szerezni a közönség nyerne. Külön nem képesek reá, a terv végrehajtása tehát elmarad s a közönség nem kap semmit. Száz okos, hasznos szükséges terv közül 95 százaléknak rendesen ez a sorsa. Csudálandó-e tehát, ha a provinciális városkák

fejlődését tíz-tíz évenként csak a leggyakorlottabb szem veheti észre s akkor is csak úgy, ha már előre meg van ágyazva benne a rokonszenv és jóakarát.

A fizikai élet boldogsága persze tökéletes. A föld forog szépen nyugatról keletre, nem törődik ő vele és ő rajta semmivel, néhány fehér hollót kivéve, senki. Lehet, hogy a környezet bénító hatása az oka, — de a legtöbb kabátos uri ember tetőtől talpig be van patinázva. Allja gyöngyön az időt, nem érez fejtájtást a saját tájékozatlansága miatt s olyan nyilatkozatokat képes irigylésreméltó biztossággal megkocskázni, hogy majd lefordulok meglepetésemben a székéről. Majdnem ijedten kérdezi önmagától az ember: szent isten, de hát hol is vagyok voltaképen? S egyszerre úgy rémlik, hogy az a 4—500 kilométernyi távolság, mely egy-egy vidéki városkát Budapesttől elválaszt, ötvenezer mértföldre tágtult. Tisztelet a csekély számú kivételnek, de a magyar vidéki városkák legjava részére (5—10,000 lakosig) csakugyan áll az a keserűnyés igazság, hogy a központi pályaudvaron túl kezdődik Magyarországon — Azsia. Bámulatos nyugalom és megelégedés minden vonalon! A potentátok hatalmának és rangjának tisztelete meghalad minden képzeletet. Az osztályszellem pusztító jégesője tönkrever minden jóra való szándékot, mely a természetlen talajból itt-ott alázatossan kicsirázik. Ki bajlódik nyugati kultúrával, magyar nemzeti civilizációval, iparral, kereskedelemmel, irodalommal, művészettel.

a szám legalább is egyenlő legyen a mi kedves, régi, füstös, ködös, de ennek dacára egészséges Londonunk halálozási számával, a melynek halálozási száma az összes európai városok közt még mindig a legalacsonyabb.

Fáradhatatlan voltam s most is az leszek Magyarországra és Budapestre iránt érzett személyes lelkesedésemmel angol barátaimmal leendő közlésében, mert azok elég helytelenül még mindig elhanyagolják a Magyarországra való utazást. Budapest, a Balaton és Tatrafüred oly három vonzó erő, melyet nehezen mul felül valami. Vivat, floreat et erescat Hungaria!

IDÓJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 764.4 milliméter, délután 2 órakor 763.1 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 12.1, délután 2 órakor C° + 19.4. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor D. 3. délután 2 órakor DN. 4. Felhőzet: reggel többnyire derült, délután többnyire derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 6 milliméter.

Wekerle karriérje.

Az „Elet“ című heti lap Porzsol Kálmán tollából cikksorozatot kezdett meg Wekerle miniszterelnökről; ebből vesszük át az alábbi közleményt:

Miniszteri fogalmazóból lett Wekerle Sándor miniszterelnök. A história csak az ut végével fog törődni. A kik azonban a nagy emberek élete iránt érdeklődnek s küzdelmeikből tanulságot akarnak meríteni, azokat érdekli ez az egész hosszú ut, melyet a két rang között Wekerlének meg kellett futnia.

Ezt a hosszú, kínos utat el lehetne nevezni a munka Kálvária-utjának. Ez utnak egyes állomásait röviden kifestjük.

Egyet azonban előre kell bocsátanunk, ha Wekerle nagy karriérjének titkait meg akarjuk érteni. Midőn ugyanis azt a frázist használjuk, hogy Wekerle a demokrácia diadalmát képviseli s hogy Wekerle az első igazi polgár-miniszterelnök, ki a legalsóbb fokról emelkedett a legfelsőig; akkor az ilyen frázisokat nem szabad szószertint értelmökben venni.

Wekerle a legalsóbb fokon s a legszegényebb sorban ugyanis sohasem volt.

Egyszer Schossberger báró, a milliomos, mondotta Keszler Józsefnek, az írónak: „Az első tízezer forintot nehéz megszerezni; a többi már könnyen jön!“

Nos. Wekerlének ez az első tízezer forintja megvolt az apjától. Tehát a megélhetés apró s annyi nagy tehetséget elnyomó gondjaival sohasem kellett küzdenie.

Az egész magyar politikai világban Kerkápoly Károly volt az egyetlen miniszter, a ki neveletlen kölykök nevelésével szerezte meg már diákorában a mindennapi betevő falatját. Kerkápoly oly sorban volt, hogy jurátus korában egy kis birtokos családnál az özsonnánál — föl-

Olyan lankasztóan csendes a levegő, mintha ujságok egyáltalában nem is léteznének. Száz kabátos ember közül husz olvas csupán, a többi nyolczvan par distance, hallomásból értesül a világ folyásáról s oly édes nyugalommal zavar össze nevet, eseményt, történetet, mintha ez volna a föld kerekességén a legtermészetesebb dolog. Nekik mindegy. A törököt a borovicskával ellenben sohasem téveszti össze.

Könnyű belátni, hogy e viszás helyzetnek az osztályok merev elkülönöttsége a legfőbb oka. Mig a kisvárosi potentátok időben és szokásban gyökerező pöffeszkedésének vége nem lesz, hiába sóhajtoz egészséges fejlődés után az a néhány kiválóbb ember, kiket rossz végzetük hasonló fejetejére állított viszonyok közé sodort, — a niveau husz évenként se emelkedik. Meglehet, hogy ez az igazi boldogság. Ha, okosabb foglalkozás hiányában morfondirozni kezdünk, s a szem és az agy a csillagász szemével és agyával méri kicsinyke értéküket és tudásukat a földön, akkor bizonyos, hogy a legnagyobb szerencse: a lélek teljesen sötétsége marad most és mindörökké az idők végéig, amen. Hja, csak hogy akkor minek is általában megszületni?

Meg kell egyébiránt jegyezni azt is, hogy ugy állami, valamint társadalmi előnyökben Budapest egymaga nagyobb rubrikákkal szerepel, mint az összes vidéki városok együttvéve, s ez ha nem is mindent, de sokat megmagyaráz.

szolgáit. S ebből a sorsból lett miniszter a tehetsége segítségével.

De azért Wekerlenek is kijutott a küzködésből s megalázkodásból. A ki ismeri a miniszteriumokban az ugynevezett „elnöki osztályok“ hivatalnokainak helyzetét s a ki tudja, hogy Wekerle évekig volt a pénzügyminiszterium elnöki osztályában, az gondolhatja, hogy mily keserű volt az ő kenyeré is sokáig.

Ő is érezté, hogy a nagy urak mellett szolgálni s a nagy urakat kiszolgálni milyen komisz dolog. Ezek ugyanis a melléjük került fiatal embereket csak kihasználják, megalázzák és elnyomják. Az elismerés és hála a legtöbb kegyelmes urnak csak akkor jut eszébe, mikor már megbukott.

Sok miniszterium elnöki osztálya az érdemtelen jutalmazgatásokra is alkalmat szolgáltat és sok elnöki tisztviselő époly kitünően ért a hízékedéshez, mint a panaszgatáshoz.

Wekerle azonban ahhoz a fajtához tartozott, melynek csak a kihasználás és elnyomatás jut.

Ha Tisza Kálmán nem veszi át 1886-ban Szapáry bukása után a pénzügyminiszterium vezetését, Wekerleből sohasem lett volna miniszter, talán még csak képviselő sem.

Nagyon jól emlékszem még arra a napra, melyen Wekerle karrierje eldőlt.

Egy-két képviselő és újságíró tudta csupán, hogy Wekerle nem volt megelégedve miniszteriumi helyzetével s egy bankkal tárgyalat oly czélból, hogy annak élére álljon. Tisza már akkor jól ismerte őt és tehetségét; de még nem nyilatkozott előtte, hogy emelkedésének útját megnyitja-e. Midőn a bankkal folytatott tárgyalások annyira előrehaladtak, hogy Wekerle már késznek nyilatkozott az állás elfogadására, valaki — ha jól emlékszem, Móricz Pál — megmondotta ezt Tisza Kálmánnak.

Tisza nem sokáig gondolkodott a fölött, hogy mit kell tennie. Huszonnégy óra alatt elintézte az ügyet.

Este tizenegy óra felé lehetett, midőn a „Nemzet“ szerkesztőségében egyedül dolgoztam. Egy szerencsétlen népszinműirónak tekintem ki épen a nyakát színházi kritika alakjában, midőn szegény megboldogult Visi Imre, az akkori szerkesztő, lihegve fut be. A vezércikkirőket kereste, mert még nem volt „cziczeró.“ Vezércikkirők persze ősi hagyomány szerint sohasem találhatók, neki kellett munkához fognia.

— Úljön kocsiba, — szólott hozzám — keresse föl Wekerlet akárhon még az éjjel, mert meg kell akadályozni, hogy holnap aláírja a bankkal a szerződést. Mondja meg neki, hogy a „generális“ akar vele holnap beszélni.

A politikai futár szerepe nagyon tetszett nekem, de akkor még nem ismertem Wekerlet s illetlen dolognak tartottam, hogy ilyen bizalmas hírrel egy idegen toppanjon be hozzá. Megmondtam ezt Visinek.

— Hát akkor elmegyek én, szólott, maga pedig írjon valami cikket, mindegy, akármiről, csak — jámbor legyen.

Én irtam egy — tanügyi cikket. Ez a legjamborabb. Visi nem jött vissza az éjjel. Májig sem tudom, hogy akkor személyesen találkozott-e Wekerlével, vagy más valaki útján közölte vele a hírt. Csak másnap hallottam, hogy Wekerle bement Tisza szobájába s onnan mint — államtitkár jött ki. A bank persze üthette bottal a nyomát.

Ezzel el volt döntve Wekerle karrierje. Az ő sorsa Tisza kezébe volt letéve. Az ő segítségével inaugurálta Tisza azt a pénzügyi politikát, mely az államháztartás egyensúlyát helyreállította. De mikor ez már biztosítva volt, átadta neki a pénzügyminiszteri széket, hadd élvezze a dicsőséget és elismerést.

A história meg fogja írni azt is, hogy mekkora része volt Tiszának a Wekerle miniszterelnökségében is...

IDÓJÓSLAS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Október 24. —

Változó felhőzet. — Száraz. — Enyhe.

Az aninai bányaszerencsétlenség.

— Saját tudósítónktól. —

Temesvár, október 22.

A szerencsétlenség áldozatait tegnap temették el nagy pompával az összes munkások és a bányatisztek jelenlétében. A sebesültek közül újabban 4 meghalt.

A szerencsétlenség okaira nézve, két hallal vívódó munkás vallomásából kiderült,

hogy a robbanást egy munkás okozta, aki tiltott módon robbantott dinamittal. Az illető munkás, bizonyos Medeie János életével lakott ezért, de mintegy hetven társát is magával vitte a halálba. Még szerencse, hogy a robbanás közvetlenül a fölváltás előtt történt, midőn a legtöbb munkás már a fölszínre készülődött, máskülönben a Ronna és Thinbeldt-tárna mind a 217 munkása okvetlenül odavesztett volna.

Motsidlovsky főszolgabíró hivatalos jelentése kiemeli a munkások bámulatos nyugodtságát, elszántságát és önfeláldozását, melyet a halottak fölhozatalánál, a sebesültek kórházba szállításánál és az elszigetelő falak építésénél tanúsítottak.

Willigens igazgató megígérte, hogy a társulat a halottak családjaikról busásan fog gondoskodni, ép úgy, mint az 1884. decemberi katasztrófa alkalmával. Az illetőknek tíz évet beszámítanak szolgálati idejükbe, családjaik 50 trt temetési költséget és megfelelő kárpótlást kapnak. Az áldozatok közül 54 nő s volt és 96 gyermek maradt árva n. A társulat kára eddig több mint 50.000 frt.

HIREK.

Október 24. Szerda. Róm. kath. naptár: Rafael. — Protestáns naptár: Rafael. — Görög-keleti naptár (október 12.): Próbus. — A nap két óra 17 perczkor, nyugszik 4 óra 39 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemutató díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton: 8—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgáriszkola, földszin.

Október 24. A vendéglősök és kávézók egyesületének rendkívüli közgyűlése, délután 3 órakor (Három király.)

Október 27. Az aradi verseny-egylet fényes táncvigalma (Fehér kereszt.)

Október 27. és 28. Aradi őszi lövészversenyek.

Október 28. A korosolyász-egylet közgyűlése, délelőtt 10 órakor (Kaszinó.)

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1894. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
<i>Budapest felé indul:</i>		<i>Budapest felé érkezik:</i>	
Nagyvárad reggel	5.18	Vv. Csabáról reggel	8.10
Szoínokig d. u.	5.56	Nagyvárad este	8.42
Gyorsvonat reggel	6.20	Személyvonat reggel	6.10
Személyvonat d. e.	11.30	Személyvonat d. u.	8.55
Személyvonat este	8.45	Gyorsvonat este	6.56
<i>Erdély felé:</i>		<i>Erdély felé:</i>	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	7.—
Soborsinig d. u.	2.30	Gyorsvonat d. e.	8.10
Személyvonat d. u.	4.30	Személyvonat d. e.	11.—
Gyorsvonat este	7.06	Személyvonat este	8.55
<i>Temesvár felé:</i>		<i>Temesvár felé:</i>	
Vegyesvonat reggel	6.20	Személyvonat d. e.	10.43
Vegyesvonat d. e.	11.35	Vegyesvonat d. u.	8.44
Személyvonat d. u.	5.—	Vegyesvonat este	10.55
<i>Szeged felé:</i>		<i>Szeged felé:</i>	
Személyvonat reggel	5.—	Személyvonat reggel	8.50
Személyvonat d. e.	9.—	Személyvonat este	6.45
Vegyesvonat d. u.	4.20	Személyvonat este	10.—
<i>Gurahonca felé:</i>		<i>Gurahonca felé:</i>	
Személyvonat reggel	6.40	Személyvonat reggel	8.—
Személyvonat d. u.	5.28	Személyvonat este	6.50
Vegyesvonat d. u.	12.30	Vegyesvonat d. e.	11.43

— A hivatalos lapból. A király Jaka bfalvay Gyula curiai bírónak saját kérelmére lett nyugalmaztatása alkalmából, sok évi szolgálatában a bírói pályán szerzett érdemeiért elismerését nyilvánította.

— A vármegyék javadalmazásának emelése. A megyei törvényhatóságok költségeinek felülvizsgálása alkalmával, valamint a vármegyei központi és járási hivatalok megvizsgálására kiküldött közegek jelentéseiből azt a meggyőződést szerezte a belügyminiszter, hogy majdnem mindenik vármegyei törvényhatóságnál a közigazgatás helyes és gyors intézésének biztosítása érdekében mulhatlanul szükséges a rendszeresített tisztviselői állások szaporítása. Tekintve azt, hogy a vármegyék nagy részében az adózási viszonyok újabb pótdóna a kivetését meg sem engedik s hogy némely vármegyében a gyámpénztári tartalék-alapok is annyira kimerültek, hogy a vármegyei házi pénztárak szükségletének fődözéséhez nem járulhatnak többé az eddigi mérvben: előállott annak szüksége, hogy a közigazgatás

érdekében szervezendő új állásokkal járó költségek, valamint a dologi kiadások emelkedésével járó többletek is a vármegyék által a javadalmazásának fölemelésével fedeztessenek, a mely czélra a kormány kétszáz ezer frtot meghaladó összeget szánt.

— Jevrits György szegedi gör. kel. szerb esperes plébános, kit tudvalevőleg aradi esperessé választottak meg, a mely választás már felsőbb helyről is megerősített, legközelebb végleg eltávozik Szegedről s új állomáshelyére jön. A szegedi lapok igen rokonszenvesen írnak az aradi esperesről s fájlatják távozását, mert Jevrits egyike leghazafiasabb érzelmű, legintelligensebb lelkészeknek, a kit hívei rendkívül szeretnek s ki Szeged társadalmi életében is előkelő szerepet vitt.

— Az aradi polgári lövészegylet által október hó 20. és 21-én tartott zár-díjlövészverseménye a következő: A mély lövésekre kitűzött díjakat nyerték: 1-sőt Domonkos Lajos, 2-at Klein Ignác szeglövessel, 3-at Kosztka Emil, 4-et Magyar Ferencz, 5-et Kosztka Emil, 6-at Klein Ignác, 7-et Domonkos Lajos, 8-at Kosztka Emil, 9-et Magyar Ferencz, 10-et Kosztka Emil 4-es lövéssel, a többi 4-es lövések 1 darab koronával díjaztattak. — A körlövészetre kitűzött díjakat nyerték: 1-sőt Domonkos Lajos, 2-at Klein Ignác, 3-at Kosztka Emil, 4-et Magyar Ferencz, 5-et Morgerstern Gyula, 6-at Bródy József, 7-et Weisz Dávid, 8-at Joó Béla, 9-et Weisz Károly. — A legtöbb mozsárdíjakat nyerték: 1-sőt Magyar Ferencz, 2-at Domonkos Lajos, 3-at Klein Ignác, 4-et Kosztka Emil, 5-et Weisz Károly.

Találókát löttek, u. m.:

	Szeg 4-es	3-as	2-ös	1-es
Domonkos Lajos	1	3	21	23
Klein Ignác	1	1	15	22
Kosztka Emil	—	5	23	30
Magyar Ferencz	—	2	14	29
Weisz Dávid	—	—	9	12
Weisz Károly	—	—	8	11

— Bucsuestély. Az Aradi Tornaegyesület érdemes alelnöke, Illmann Ottó, ki nemcsak a tornaegyesület, hanem Arad város társadalmi életében is jelentékeny szerepet vitt és nagy érdemeket szerzett, mint már jeleztük, lakását Budapestre tette át s holnap végleg eltávozik Aradról. A távozó alelnök és derék tornász bajtárs tiszteletére ma este Nagy Lajos sörarsnókában bucsuestélyt rendezünk, melyre az egyesület tisztelt tagjait azon kérelemmel hívjuk meg, hogy a estélyre minél nagyobb számban megjelenjen sziveskedjenek. Az estély kezdete 8 órakor, étkezés étlap szerint. Aradon, 1894. október 24-én. Dr. Robitssek Agoston elnök, Nagy Sándor titkár, művezető.

— A fillokszera terjedése. Arad vármegye Soborsin község szőlőiben a phylloxera jelenléte megállapítván, a nevezett község határát a földmívelésügyi m. kir. miniszter — mint a tegnapi hivatalos lapban olvassuk — zár alá helyezte.

— A mezői gazdák versenye. Az aradi gazdasági egylet háromszáz korona díjat tűzött ki az ideai lövészversenyre az aradmegyei gazdák lovai legjobbjanak jutalmazására. Az aradvárosi gazdasági szék ezt széles körben tudatta a gazdákkal, kik nagy érdeklődést mutatnak a verseny iránt.

— Az ideai őszi előléptetések. Bécsből sürgönyzik, hogy a közös hadügyminiszternek, valamint a két honvédelmi miniszternek és a tengerészeti főparancsnoknak az őszi előléptetésre vonatkozó elöterjesztései tegnap érkeztek ő felsége katonai irodájába, úgy, hogy a hadsereg rendeleti lapjának már szombati vagy vasárnapi száma közölni fogja az előléptetés névsorát. Az előléptetés ezuttal valamennyi csapattestnél és a katonai intendatúránál is rendkívüli nagy terjedéssel; különösen fel fog tűnni a táboronoki kar kebelében várható nagy avance-

ment, vezérőrnagyok, kik 1890. évi május óta, tehát csak négy esztendeje e rangot viselik, altábornagyokká fognak kinevezeteni, míg vezérőrnagyokká oly ezredesek fognak előléptetni, kik 1889. ősz óta voltak e rangsorozatban. Az ideai előléptetési viszonyok oly kitűnőek, milyenek a béke idején eddig nem fordultak elő.

— Aradi feltaláló ágyuja. Közeledünk ahhoz a pillanathoz, mikor világváros leszünk. Már vízvezetékünk, csatornázásunk épül, a vashid is kilátásba van helyezve, a villamvilágítás pedig már kopogtat az ajtónkon. Ehhez járul, hogy Aradon feltalálók is születnek. Tegnap Csányi György aradi lakos nyert szabadalmat, az osztrák-magyar monarchia területén az ő saját találmányu körforgó ágyúinak értékesítésére. Most már jöhet az európai háború, Arad biztosítva van.

— Sulkovszky herceg és neje. E czim alatt a „P. H.” az alábbiakat írja Szulkovszky herceg peréről, melynek új fordulatáról tegnap már mi is körülményesen megemlékeztünk: Egy rövid tudósítás, mely Lipcséből érkezett, azt jelenti, hogy a Sulkovszky herceg és neje született Jäger Ida közt folyó pörben a legtöbb törvényszék 36.000 márka évi jövedelmet ítél oda az utóbbiak. Eszel végleges befejezést nyert az ügy, mely egymásután foglalkoztatta a magyar, osztrák és német bíróságokat. Sulkovszky hercegnek ugyanis nagy birtoka van Pankotán, Aradmegyében és a jó palkotaiak még most is bizonyos melancholiával emlékeznek vissza arra a szép időre, mikor ott az egykori operette diva adta az urnót. Mert Jäger Ida kisasszony, mielőtt fölcserélte családi nevét a nem rossz hangzású Sulkovszky névvel, a könnyed fajtájú muzsát szolgálta, még pedig elég szép sikerrel. Meg is bánta, hogy otthagya a színpadot, mert férjével nem tudott megférni és egy napon arra ébredt a bámoló Európa, hogy a herceget gondnokság alá, sőt elmebeli állapotára nézve megfigyelés alá is helyezték. Az utóbbi gyanúsítás alól sikerült neki magát tisztázni és most elkeseredett harcot indított neje ellen, akit azzal vádolt, hogy az ő keze is közreműködött az ő gondnokság alá helyezésében. Ez a harc most nyert befejezést a lipcsei legfőbb törvényszék ítéletével. Pankotán azonban még sokáig fognak emlékezni a vidám hercegnőre, aki, ha könnyedén vette is az életet, de jószívű volt. Maradt ott egy kőbe vésett emléke is, azon a helyen, ahol a lovak elragadták, kocsija fölborult és csak a szerencsés véletlen mentette meg a szörnyű haláltól. 36.000 márka évenként különben elég szép summa és a szép hercegné majd csak megvigasztalódik a miatt, hogy már nem játszhatja a „vár urnóját”, hacsak nem újra a a színpadon.

— A postaszolgálat javítása. Mint Budapestről jelentik, a kereskedelmi miniszter a jövő év folyamán kétszáz ezer forint többlettel javítani szándékozik a közúti postaszállítási szolgálatot oly módon, hogy a gyalogküldőnczjásokat ott, hol ez nem felel többé meg a forgalmi igényeknek, kocsiküldőnczjásokká, az egyfogatú kocsijásokat, kétfogatokká, végül a naponként egyszer közlekedő, de a vasúthálózat kiterjesztése és a menetrendek alakulása folytán szaporitást igénylő járatokat naponként kétszer-háromszor közlekedőkké alakította át. Ezen kívül nagyobb vidéki városainkban behozták azt a szokást, hogy az érkező csomagokat kocsikkal a czimzették lakására kézbesítik, az utalványok összegét pedig a czimzettek lakásain fizetik ki.

— A többszörös rablógyilkos lánczok között. Még emlékezetében lehet olvasóinknak a pár nap előtt közölt hírtünk Sárközi József, a cigány rablóvezérről. Ez a dühöngő, állatias ember, ki ötszörös rablógyilkos, most lánczok között van a nagyváradi börtönben. Sárközi József tagja volt annak az egész rend-

szeresen szervezett rablózigánybandának, a mely a legtöbbit, az ország különböző részein előfordult rablásokat és gyilkosságokat elkövette. És hogy nem utolsó tagja volt, mutatja az, hogy egymaga öt ember életét oltotta ki. Ő gyilkolta meg Szavits Aurél lipcsei kereskedőt és nejét, ő olt meg Temesvárott is egy bárányért egy embert. Erdélyben a sógorát ölte meg boszúból. Aradon pedig egy halárust szurta le. Ennyi gyilkosság terheli ennek az egy cigánynak a lelkét. Vele volt az ő 14 éves mostoha fia, szintén Sárközi, a kinek a révén jutott a rablóbanda az igazságszolgáltatás kezébe. Ez a fiú is velük volt minden rablásnál és most ő kalauzolja a csendőröket oda, a hol a banda büntetettéket követett el. Nagyváradra is azért vitték. Érdekes az is, hogy nyomozó körutjuk a csendőröket egy kis községbe is elvezette, a hol a falunak csaknem minden lakójánál — köztük a papnál is — a banda által lopott tárgyakra akadtak. A csendőrség azt hiszi, hogy a nemrég mult napokban eltűnt Mihelle Zsurkon földbirtokos is ennek a rablóbandának esett áldozatul, a melyet most nyomoznak. Magáról Sárköziről ezeket írja tudósítónk: Vad, viharedzett fejét dus fekete haj környezi s durva darócs inge alól kilátszik a hevesen ziháló széles, csontos mell. Szuró szeméből az elfojtott bosszú s ravasság csillog elő, mi első pillanatra elárulja a veszedelmes gonosztevőt.

— Battonyai ellenkura. Egy battonyai leányhoz hűtlen lett a szeretője. Elhatározta hát, hogy kivégzi magát. Megivott egy nagy üveg spiritust, meg a lámpában volt petroleumot. Sikoltozására beszaladt a háznép, megérkezett a hűtlen kedves is és értesülve a történetről, a lámpában volt — huszonkét centiméter hosszú lámpabélet ellenszerű lenyomta a petroleumos gyomorba. Mint írják az ellenkura használt.

— A törvény őrelnek párbaja. Véres párbaj híret jelentik B-Gyuláról, mely ott általános izgalom tárgyát képezi, nemcsak azért, mert annak egyik áldozata talán még életét veszíti, de azért is, mert a szigorú feltételekkel vívott párbajt azok vívták, akik hivatalos állásuknál fogva első sorban volnának kötelesek a törvény rendelkezésének engedelmeskedni, melynek hivatásszerű őrei. A párbaj részletei ezek: A párbaj hősei M. és N. egyenlő állású tisztviselők voltak. Az előzmények abból állanak, hogy M. igen sértő kifejezést tett N. személyére, ki egyezersmind tartalékos tiszt is. N. erre élesen felelt vissza, mire M. még metszőbben válaszolt. Ennek aztán kihívás lett a vége. A párbajszínhelyül a népkerti pavillon egyik terme szolgált s a kardban állapodtak meg. A dühös és engesztelhetetlen felek a d. e. órákban találkoztak a pavillon termében, segédekkel s orvosokkal pontosan megjelenve. A segédek a szokásos békéltetési lépéseket megtették, de eredmény nélkül; erre megadták a jelt a mérkőzésre. Mindkét fél rendkívül hevesen támadt egymásra s rövid küzdelem után M. jelentéktelen sebet ejtett N.-en, a bal karját karczolva meg kardjával, mire aztán N. súlyos csapást mért ellenfele fejére, ki eszméletlenül rogyott össze. A jelen volt orvos bekötözte sebet s elszállították lakására, hol most reménytelen állapotban ápolják. A párbaj áldozata M. olasz származású, fumei születésű s csak nem rég nevezték ki egyik helybeli m. kir. hivatalhoz.

— Három kalap. Egy urhölgnél két ur volt látogatóban. Az egyik ur a férje volt, a másik ur barátja. A férj barátja. Az az ur, a ki nem volt az urhölgy férje, leült egy székre és ijedten ugrott föl. Véletlenül egy kalapra ült. A kalap nem volt sem az ő kalapja, sem a férj kalapja, hanem egy teljesen idegen kalap. Hogy kié, azt sem a férj nem tudta, sem a barát, sem az urhölgy. De azért nagy zavarban voltak mind a hárman. Két percig nem szóltak egy szót sem, akkor a férj gyors elhatározással kinyitotta nem a száját, hanem a ruhaszekrényt. A ruhaszekrényből egy ur lépett ki, nem volt sem a férj barátja, sem a barát barátja, hanem az urhölgy barátja. Az ismeretlen fogta a barát kalapját és igen gyorsan eltávozott. A barát fogta a férj kalapját és ő is eltávozott. A férj egyedül maradt az ismeretlen

kalapjával és a saját feleségével. Először a feleségét indította meg, aztán a válópórt. A kereset pedig corpus delicti gyanánt oda mellékelte az ismeretlen ur kalapját.

— Derék éjjeli örök. A hold melán világitott Nyágra község felett, mikor a két éjjeli örök Dranka Mózes és Vaján Zachariás összesetalálkoztak. Beszélgetni kezdtek, halkított hangon:

- Láttad?
- Láttam.
- Kővér?
- Kővér.
- Hát menjünk?
- Menjünk.

Es elindultak Gróza Armin háza felé, hol egy kővér liba volt.

Másnap aztán Gróza Armin arra a kellemetlen tudatra ébredt, hogy kővér libája eltűnt. Valamiképen aztán kitudódott, hogy a két éjjeli őrnél gyanus libatollak vannak, melyeknek az eredetét kutatták, míg végre kiszűt, hogy Gróza Armin kővér libáját a két derék éjjeli örök lopta el azon a bizonyos holdvilágos éjszakán.

— A gorai csodaasszony. A Sodenschütz mellett levő Gora hegyi faluban egy beteg asszony napról-napra nagy népcsődületet okoz. Allitása szerint tulvilági látományai vannak, földön tuli szellemek jelennek meg előtte. Mutatja a bámoló közönségnek tagjait, a melyek vért izzadnak. Az asszony ez uton már is jelentékeny jövedelemre tett szert. A hatóságok valószínűleg rövid időn közbe fognak lépni, hogy végét vessék a fanatizáló szédülésnek.

— Vasuti baleset. Kaál-Kápolnán vasárnap reggel egy kis vasuti baleset történt. Egy ehervonat tolatás közben nekiment a kezelő gépnek s a szenes kocsiját ledöntötte a vágányokról. Az összerongált szenes kocsi elzárta a fűtőházból kiinduló két lokomotív utját, a miért hét óra tíz perczkor a Kaál-Kápolnáról Kis-Ujszlás felé járó vonat nem közlekedhetett. A megrekedt utasok csak a déli vonattal utazhattak tovább. A vizsgálatot megindították.

— Egyéves önkéntesek a katonai élelmezési szolgálatban. A budapesti katonai élelmezési raktárnál a közös hadügyminiszter ez év december elsején életbe fogja léptetni a Bécsben már régebben fönálló „Élelmezési jelöltek és egyéves önkéntesek” iskoláját. Az iskolában töltendő egy évi önkéntesi szolgálat után az önkéntesek élelmezési tisztkévé léphetnek elő.

— Kaland a „Senki-szigetén”. Veszélyes kaland ért tegnap délelben egy uri vadászokból álló társaságot a „Senki-szigetén.” Temeskinből Starosolszky szolgabíró néhány uri emberrel kiment vadászni, a Jókai „Arany emberéből” világszerte ismert „Senki-szigetére.” Déli pihenőkor a társaság a levegőbe dobott tüvegekre lövöldözött, a mikor egyszerre a szerb parttól több lövés dördült el a golyók ott fűtültek a társaság teje fölött. A szerb partörök kihívó határsértéséről jelentést tettek a kormánynak, de valószínűleg elsimul az egész dolog, miután a vadászok részéről is hiba történt, mert lövéseik hihetőleg eltévedtek a tulsó partra.

— Pályázatok. Tanársegédi állásra a magyaróvári gazdasági akadémiánál nov. 15-éig; jegyzői állásra a budapesti keresk. és váltótörvényszéknél 2 hét alatt; 2 pénzügyi fogalmazó-gyakornoki állásra a fővárosnál 2 hét alatt; postamesteri állásra Nagy-Jácson, a pozsonyi igazgatóság kerületében 3 hét alatt; hivatalsszolgai állásra a bródi adóhivatalnál nov. 15 ig; albirói állásra a homonnai járásbírósnál 2 hét alatt.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) Az aradi filharmonia egyesület f. hó 28-án vasárnap d. e. 11 órakor, a kir. főgymnásium igazgatósági irodájában (Lyczeum I. emelet) választmányi ülést tart, melyre a t. választmányi tagokat ez uton meghívja az elnökség.

(*) Kőlcsey dalkör. Felkértenek a Kőlcseydalkör összes, de különösen pedig azon t. működő tagjai, kik a mult hó 26-án tartott választmányi ülés egyik határozatából kifolyó nyilatkozatot aláírták — mi szerint ma szerdán — este a dalkör helyiségében tartandó énekpróbán pontosan megjelenni sziveskedjenek. Az elnökség.

(*) Az aradi pinczerek országos pinczér nyugdíj-alapot gyűjtő asztaltársaságának tagjai, valamint azon pinczerek, kik az asztaltársaságnak még nem tagjai, tisztelettel felkéretnek, hogy ma, szerdán éjjel 12 órakor Huszó István Kossuth-utozai kávéházának külön helyiségében minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Az elnökség.

TANÜGY.

Iskolaszéki ülés.

— Meghívó. —

Arad szab. kir. város községi iskolaszéke f. évi október hó 25-én azaz csütörtökön délután 4 órakor a városház emeleti kistermében rendes havi ülését tartja, melyre a t. tagurak eszennel meghivatnak.

A tanácskozás tárgyai:

1. Arad szab. kir. város adóügyi osztályának átirata, a mult iskolai évről előirt 61 frt 90 krnyi behajthatlan tandíjhátraléknak leiratása iránt.

2. Arad szab. kir. város polgármesterének átirata, Fischer Jakab terhére előirt 12 frtnyi tandíjhátraléknak elengedése iránt.

3. Az elnök jelentése, a kapa-utozai elemi leányiskola III-ik és IV-ik osztályának egyesítése — s az ottani I-ső osztálynak párhuzamosítása iránt tett intézkedéséről.

4. Nagy né Ujházy Julia kapa-utozai községi tanítónő kérelme a Haszinger-utozai elemi leányiskola II-ik osztályába való áthelyezése iránt.

5. A polgári fiúiskola igazgatójának jelentése az ott alkalmazott Ollár Vazul gör. kel. román hitoktató által elkövetett hazafiatalan eljárásról.

6. A nagyméltóságú m. kir. vallás és közoktatásiügyi m. kir. miniszterium leirata, a siketnéma iskolánál üresedésbe jött igazgatói állásnak pályázat útján betöltése iránt, illetve annak egy próba évre megválasztása.

7. Az iskolafelügyelő jelentése az iskolamulasztásokról.

Aradon 1894. évi október hó 23-án.

SALACZ GYULA s. k.,
kir. tanácsos, iskolaszéki elnök.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Október 24. (Szerda) Tiszturak a szárdában, operette.

Október 25. (Csütörtök) Lear király, tragoedia.

Október 26. (Péntek) Otthon, színmű.

Október 27. (Szombat) Terveztetés, opera.

Október 28. (Vasárnap) Délután: Felhő Klári, népszínmű; este: Kisalamuszi, operette. (Előszór.)

* A „Bajazzók“ premierje. Leoncavallónak, a nagy olasz zeneszerzőnek újabban feltűnést keltett operáját a „Bajazzók“-at, Leszka y András is színrehozta Aradon. A társulat szorgalmasan tanulja az ép oly nehéz, mint remek darabot, melynek főszerepét, Neddát, jeles primadonnánk R. Béthy Laura fogja játszani. Akik az ő ének-művészetét ismerik, érdeklődéssel nézhetnek a premier elé, annyival is inkább, mivel Béthy Laura a szerep megjátszásába nagy ambícióját helyezi. Merjük hinni, hogy a „Bajazzók“-beli sikere vetélkedni fog azzal a vidéken igazán párját ritkító sikerrel, melyet legutóbb a „Traviata“ czímszerepében elért. Nagyon természetes, hogy a betanítás körül Bar na Izsó karnagy sok buzgalmat fejt ki, s így — ha a várható erkölcsi eredményt említjük — róla sem szabad elfeledkeznünk. Az érdekes premier jövő hó 6-án lesz.

TÁVIRATOK.

Udvari vadászat.

Budapest, október 23. (Saját tud. táv.) Ma Kerepesen a nyiladékokra osztott erdőben udvari vadászat volt őzbakra, fácánra és nyulra. — A vadászat reggel nyolcz órakor kezdődött és jelen voltak: a király, Lipót bajor herceg, Lichtenstein herceg és az udvarhoz tar-

tozó tisztviselők. A vadászatra a gödöllői intelligencia részéről a többek között meghívót kaptak dr. Tegre orvos és Gazán ügyvéd. Az ebédet a szabadban terítették és szolgálták fel.

A költségvetés a bizottságban.

Budapest, október 23. (Saj. tud. táv.) A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délelőtt Széll Kálmán elnöklete alatt folytatta a belügyi tárca költségvetését.

A közegészségügyi tételnél Horánszky kérde, hogy a körjegyzőségek beszerezték-e a göztertölenítőket? Szükségesnek tartaná továbbá az aninai bányaszerencsétlenség alkalmából, hogy a bányamunkásokra vonatkozólag hathatós rendszabályokhoz nyulnának.

Hieronymi a dezinfektorok hasznát kétségtelennek tartja és maga a kolera idején szeretett be többet is. De miután ezek nem voltak elégségesek, figyelmeztette a megyéket a desinfektorok beszerzésének szükségességére. Ami a bányászokat illeti, a bányatechnika fogyatékosága az oka annak, hogy a bányarobbanásoknak nem lehet elejét venni kellőleg. Egyébként a bányászok sem mindig elég óvatosak, különben elkerülhetek volna sok szerencsétlenséget.

Helpy figyelmeztet arra, hogy a községeknek is kell egyet és mást tenniök, de az országos veszedelem ellen országosan is kell vékekezni.

Hieronymi konstatálja, hogy a mennyit anyagi helyzetünk miatt tehetünk, ezt megtették eddig is és meg fogják tenni a jövőben is.

A francia borvám.

Budapest, október 23. (Saj. tud. táv.) Festetich Andor gr. földmívelési miniszter az országos gazdatanácsot f. hó 26-án délelőtt 11 órakor a miniszteri palota tanácstermében tartandó tanácskozásra hívta össze. Az ülés tárgyát a francia borok vámjának kérdése fogja képezni. Az országos gazdatanács ez idő szerint 32 tagból áll. Arad is képviselve van benne, a mennyiben egyik tagja Boros Beni országgyűlési képviselő, így tehát az aradi hegyalja érdekeinek lesz szószólója azon a fontos értekezleten.

Meghíusult szökés.

Kolozsvár, okt. 23. (Saj. tud. távirata.) Az éjjel egy halálraitelt rablógyilkos, Fodor Omech és egy Szász nevű közönséges gyilkos ágyaik vaslábaik letörve, azzal akarták kikaparni az ügyészség börtönfalait, hogy kiszabadulhassanak és a kéménybe jutva, onnan kimeneküljenek. Jó nyílást kapartak már, midőn egy czellájukba zárt társuk, ki nem akart velük kimenekülni és akit ezért leszurással fenyegettek, magára zárta a czellában levő fülke ajtaját és őrségért kiáltott. A fegyőrök megvasalták a két gyilkost. Ma lánczot forrasztottak Fodor lábaihoz. Todor halálos ítéletét a tábla helybenhagyta s most a kuriánál van.

Elfogott kém.

Genua, okt. 22. (Saj. tud. távirata.) San-Rémoban egy francia kémét tartóztattak le. Neve Bourden Ágost, kinél számos kompromittáló levelet és iratot találtak.

Tüntető katolikusok.

Barcellona, okt. 23. (Saj. tud. táv.) A pápai nunciatusnak megérkezésekor teg-

nap a pályaudvaron, midőn a hatóságok fogadták, egyesek azt kiáltották: „Éljen a pápa-király?“. Az illetőket letartóztatták.

Orosz hercegnő keresztelője.

Odessa, október 23. (Saj. tud. táv.) Alice hercegnő keresztelője a livádi császári magánkápolnában fog megtörténni. Keresztapa Sergius nagyherceg lesz.

Cserkeszek kivándorlása.

Konstantinápoly, október 23. (Saj. tud. táv.) A Kaukaszus leglakottabb vidékein rendkívül nagy kivándorlási mozgalom vehető észre. A cserkesz családok százával kaptak a szultántól engedélyt az Angorában való letelepedésre. Egy kaukaszusi küldöttség jelenleg Athenben is időzik, hogy Trikupis miniszterelnök támogatását kikérje több család bevándorlásához a Kaukaszusból, a kik egyes területek olcsó átengedését óhajtják.

A beteg czár és czárné.

Pétervár, október 23. (Saj. tud. táv.) Livádiában délelőtt Sándor czár állapotáról a következő orvosi jelentést adták ki: A czár jobban aludt, étvágya csekély, ereje és a sziv működése nem javult, az oedema nagyobbodott. A hivatalos lap jelenti, hogy Feodorowna nagyhercegnő és Alice hesszeni hercegnő tegnap este Livádiába érkeztek. A trónörökös Alustában fogadta menyasszonyát. Alice hercegnő a czárhoz és a czárnéhoz ment s onnan a palota templomába istenitiszetre. A kíséret tagjai a templom bejáratánál fogadták a hercegnőt.

Frankfurt, október 23. (Saj. tud. táv.) Pétervárról jelentik, hogy a czárnét mindkét lábán szélhűdés érte, úgy hogy feje folyton ide-oda mozog.

London, október 23. (Saj. tud. táv.) A „Daily News“ Pétervárról jelenti, hogy az utolsó négy napon az összes előterjesztett okmányokat a czár aláírta és egyben figyelmeztette fiát, hogy szivlelje meg a minisztertanácsot.

Berlin, október 23. (Saj. tud. táv.) Parlaghy Vilmát Livádiába meghívták, hogy a czár arczképét megfesse.

Felrobbant dynamittöltény.

New-York, október, 23. (Saját tud. táv.) Rio de Janeiróból jelentik, hogy egy földalatti raktár felfedezése következtében, hol a felkelők a legutóbbi lázadás alkalmával töltényeket és dynamitot halmoztak fel, katonákat küldtek ki a raktár kiürítésére. Az összesereglett nagy néptömeg között egy katona elejtett véletlenül egy dynamittöltényt, mely 10. más dynamittölténnyel együtt felrobbant. — Hatvanan meghaltak.

KÖZGAZDASÁG.

A kereskedelmi és iparkamara gyűlése.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara folyó évi október hó 29-én azaz hétfőn délután 5 órakor saját helyiségében teljes ülést tart, melyre a t. kamarai tagurak eszennel tisztelettel meghivatnak.

A napirend tárgyai:

1. Elnöki közlések.
2. Titkári jelentés.
3. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur leirata a nagyobb gazdasági gépek hazai gyárakból beszerzése tárgyában.
4. Ugyanazon miniszter ur leirata a vasuti üzletszabályzat némely határozmányainak mó-

dosítása tárgyában tartott szakértekezlet jegyzőkönyvével.

5. Ugyanazon miniszter ur leirata, melyben véleményt kért Dézna község vásári határnapjainak megváltoztatása iránti kérelmére vonatkozólag.

6. Aradmegye alispánjának véleményt kérő átirata a heti piacoknak idegen iparosok által való látogatását szabályozó megyei szabályrendelet módosítását illetőleg.

7. A fumei társkamara pártolás végett megküldött felterjesztése a kőolajmotorok üzemére használt finomított petroleum vámjának elengedése, illetve visszafizetése iránt.

8. Az osztrák-magyar bank aradi fiókin-tézetének megkeresése váltóbírálok javaslatba hozatala iránt.

9. A kamara 1895. évi költségelölirányzatának megállapítása.

10. A métermértéknek az épületfakereskedés terén való érvényesítése tárgyában tartott szaktanácskoznányok javaslata.

11. Békésvármegye alispánjának átirata a szarvasi ipartestület módosított alapszabályainak véleménye-ése tárgyában.

12. Az orosházi szolgabíró megkeresése az ottani ipartestületi betegsegélyző pénztárnál alkalmazandó átlagos napibérre vonatkozó nyilatkozat iránt.

13. A szarvasi iparosok kérelme a Mezőtur-Szarvas és Szarvas-Mezőhegyesi vonalon érdekeinek jobban megfelelő menetrend kiesz-közlése iránt.

14. Az aradvárosi kereskedelmi akadémia felügyelő-bizottságának átirat az 1894-95. évi költségelölirányzattal.

15. Pankota hegyközség kérelme a külföldi borok behozatalának megkönnyítése ellen a magas kormányhoz intézendő felterjesztés tárgyában.

16. A területi törvényhatóságok mellett működő ipartanácsok tagjainak megválasztása.

17. Az iparraktárszövetkezeti kongresszus végrehajtó-bizottságának meghívója a Szegeden 1895. évi február hó 24. és 25. napjain tartandó kongresszusra és kérelme a költségekhez hozzájárulás iránt.

18. Az iparos-íjask országos egyesületének kérelme segélyezés iránt.

19. Három az ipariskolai tanfolyamon résztvet tanítónak kérvénye némi segély megsza-vazása iránt.

Aradon, 1894. okt. hó 23-án.

A kamarai elnökség.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Saját tudósítónktól. —

Uj-Arad, október 23.

Az üzlet irányzata ma is lanyha volt és csak a gyenge hozatal és iparvállalataink által tanusított vételkedv következtében szilárdult meg a buza üzletirányzata, és javult néhány krajzárral a buza ára. Sűgösen keresetetett úgy az uj, mint az ó tengeri, az ára naponta emelkedik. Más gabnanemű jelentékteien hozatal mellett változatlan áron kelt. Eladatott.

Buza 400 mm. 5 forint 20 krajzártól 5 forint 70 krajzárig.

Tengeri uj 200 mm. 4 forint 60 krajzártól 4 forint 80 krajzárig.

Tengeri ó 50 mm. 5 forint 50 krajzártól 5 forint 70 krajzárig.

Roza névleg 4 forint 90 krajzártól 5 forint — krajzárig.

Arpa névleg 5 forint 20 krajzártól 5 forint 40 krajzárig.

Zab névleg 5 forint 60 krajzártól 6 forint — krajzárig.

— Az aradi kereskedelmi és iparkamara irodájában a hivatalos órák alatt betekinthező: A m. kir. államvasutak gépjára és a diósgyőri magy. kir. vas-és aczélgár részére 1895. évben szükséges mintegy 18,850,000 kilogramm különféle kőszén és 2,400,000 kilogramm bükkfas én szállítása tárgyában kiirt pályázati hirdetemny. (5030 sz.) A cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasut igazgatóságának pályázati hirdetemnye pályafentartási czélokra szükséges faanyag szállítása iránt. (5047. sz.)

— A dohány ára. A pénzügyminiszter teg-nep bocsájtotta ki a dohánytermelőktől beval-tandó dohány árszabását. E szerint az idén a kincstár 100 kilogrammonként így fizet: Szivarboríték levelekért 104, 88, 76 korona. Közönsé-ges levelekért 64—60 korona. Másfajta levélért

49—26 korona. Kerti dohányart 100—32 korona. Kapadonány 50—24 korona. Hulladék 16—12 korona.

— Az ágió. A vámilletékeknek ezüstben tör-tendő fizetésénél vagy biztosításánál, a törvény ér-telmében szedendő aranyárkelet-pótlék 1894. évi november hóra h u s z o n n é g y százalékban álla-pittatott meg.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog cég jelentése. —

Budapest, október 23.

G a b o n a ü z l e t: Buzát ma gyengén kínáltak, a malmok vételkedve tartózkodó volt, az irányzat lanyha volt. Elkelt 8000 mm. 2¹/₂—5 krral olcsóbb áron. E l a d á s o k:

	mmássa	kggramm	frt
Tiszavidéki	200	82.	6.75
"	200	81. ^s	6.75
"	200	82. ^s	6.80
"	200	82. ^s	6.80
"	200	81. ^s	6.77 ¹ / ₂
"	100	81.	6.75
"	200	80. ^s	6.75
"	200	78.	6.50
"	400	79. ^s	6.75
Pestvidéki	1100	82.	6.80
Fehérmegyei	1000	79. ^s	6.70
"	300	79. ^s	6.60
Felső-tiszai	300	81.	6.75
Zab	100		6.25
"	100		6.—
"	200		6.90
"	200		6.82 ¹ / ₂

H a t á r i d ő ü z l e t: Amerikából érke-zett lanyha hírekre nálunk is lanyhán indult az üzlet buzában, később a tetemes realiz-a-ziókra még 5—6 krral lanyhább lett. Tengeri is lanyhán indult s a gyenge keresletre s te-temes eladásokra 4—5 krral lanyut meg. Zab és roza csekély üzlet mellett, szintén lany-hábbak.

Zárul 11 órakor:

Buza szeptember—október 1894	6.74—6.75
Tengeri május—június 1894	5.87—5.88
Tengeri őszre	6.40—6.45
Zab márczius—április 1894	6.06—6.08
Zab őszre	5.80—5.82
Káposztarepoze	11.25—

K ü l f ö l d: New-York: buzára ³/₈—, tengerire ¹/₈ lanyhább, Chicago: buzára ⁵/₈, tengerire ¹/₄—³/₈ szilárdabb, Páris és London szilárd Liverpool tartott.

E r t é k t ő z s d e: Közepes forgalom mellett változatlanul indult s csak állami rész-vény emelkedett tetemesen külföldi s helyi vásárlásra.

Zárul 11 órakor:

Osztrák hitelrészvény	370.50
Magyar hitelrészvény	467.—
Osztrák államvasut	265.75
Rima-Murányi	373.75
Déli vasut	105.75

— Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1894. évi okt. hó 22-én. Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronkint 400 kg. felüli súlyban) 40.—40.5 krig. Öreg közép (páronkint 300—400 kilogramm súly-ban) 40.—40.5 krig. Fialat nehéz (pkint 320 kg. felüli súlyban) 41.5—42 krig. Fialat közép (pkint 251—320 kilogr. súlyban) 42.5—43. krig. Fialat könnyű (pkint 250 kg. terjedő súlyban) 46.—47 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kg. felüli súlyban) 40.—41.5 krig. — Közép (pkint 220—280 kg. súlyban) 42.—42.5 krig. — Könnyű (pkint 220 kg. terjedő súlyban) 46.—47 krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 kg. felüli súlyban) 41.5—42. krig. Közép (páronkint 220—260 kg. súlyban) 41.5—42 krig. — Könnyű (páronkint 220 kg. terjedő súlyban) 41.5—42. krig. Sertés lét-szám 1894. okt. hó 19-én volt készlet 171,058 darab. 1894. október 21-én felhajtattott: 4939 drb. 1894. okt. 22-én maradt készletben 171,332 drb. — A hizott sertés üzletirányzata: Változatlan.

S z e s z ü z l e t.

— Október 23. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 52.50, kieszinyben 53.— hordó nélkül per 100 liter %, bejelöve 85 frt fogyasztási adót.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. október 23.

Magyar aranyjárdék 4%	121.80
Magyar koronajárdék 4%	96.65

Magyar arany 4 ¹ / ₂ %	126.75
Magyar ezüst 4 ¹ / ₂ %	101.50
Magyar keleti vasut 1876.	125.25
Magyar földtehermentesítési kötvény	96.25
Magyar italmegváltási kötvény	100.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	96.50
Magyar nyereségy-sorozatjegy kölcsön	180.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	143.50
Osztrák papírjárdék	99.25
Osztrák járdék ezüst	99.25
Osztrák járdék arany	123.50
Korona járdék	98.—

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, október 23. d. u. 6 óra.

F	m	j	Irányat	100 kg. ár	
				frttól	frtig
Buza	bánsági	uj		6.45	6.70
Buza	tiszavidéki			6.50	6.75
Buza	pestvidéki			6.45	6.70
Buza	fejérmegyei			6.45	6.70
Buza	bácskai			6.55	6.80
Roza	uj, I-ső	rendű		5.35	5.40
Roza	uj, II-od	rendű		5.30	5.35
Arpa	takarmány			5.80	6.15
Arpa	égetni való			6.20	7.15
Arpa	sörfőzdei			7.35	8.50
Zab				5.85	6.20
Tengeri	bánsági			6.50	6.55
Tengeri	másnemű				
Káposzta-repoze	bánsági			9.40	9.75
Köles					
H a t á r i d ő ü z l e t	Buza	szept.-okt.		6.32	6.38
	Buza	márcz.-ápr.		6.72	6.74
	Buza	máj.-jun.			
	Roza	szept.-okt.		5.35	5.37
Tengeri	jul.-aug.				
Tengeri	aug.-szept.				
Tengeri	októberre			6.45	6.55
Zab	márcz.-ápr.			6.08	6.10
Zab	szept.-okt.			5.82	5.84
Káposzta-repoze	aug.-szept. 1894.				

VIZJELZÉS.

1894. évi október hó 23-án reggel 8 órakor észlelt viz-állások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmézőzén.

Észlelési állomás	Hőmérők °	Időjárás	Vízállás	
			ctzimétr.	ostimétr.
Branyoska	+ 10°	borult	—	4
Arad	+ 15°	derült	—	114
Makó	+ 14°	derült	—	29
Szeged	+ 13°	derült	+	45
Gyoma				

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1894. október 23.

A m. kir. folyamamérőski hivatal.

Aradvárosi

színház.

Evadbérlet
26. szám.

Havibérlet
6. szám.

Szerdán, 1894. október 24-én

Tiszt urak a zárdában.

Vig operette 8 felvonásban. Írták: P. Ferrier és I. Pré-vel. Zenéjét szerzette Louis Varney. Fordították: Evva Lajos és Fáy J. Béla.

SZEMÉLYEK:

Poncurle gróf, turáni kormányzó	Csatár Gy.
Louis, unokahuga	Réthy L.
Mari, unokahuga	Sugár A.
Gontran de Solans, muskétás kapitány	Mezey M.
Narcis de Brissac, muskétás kapitány	Hunyady J.
Bridén, abbé	Rónaszéki
Pichard, fogadó	Szendrey M.
Simone, korecsmái leány	Reviczky E.
Opportuna nővér	Pajor A.
Fejedelemasszony	Tolnainé
Agatha, zárdanővendék	Kőrösi J.

[Kezdeté 7 órakor.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Október 23. —

Fehér Kereszt szálloda: Dr. Steinitzer J., Temesvár. Székely Tivadár mérnök, Kanizsa. Polifka János mérnök, Budapest. Hrabrosky Aurél kir. alügyész, Nyiregyháza. Schönauer Adolf őrnagy, Temesvár.

Nádor szálloda: Pohanka Ottó kapitány, Temesvár. Vezekényi Alfréd huszárfőhadnagy, Temesvár, Görgey Viktor honvéd huszárhadnagy, Temesvár. Pacor Vilmos hadnagy, Temesvár. Kubreycki Viktor hadnagy, Temesvár. Ehrenhöfer Jenő hadnagy, Temesvár. Kelemen Gyula honvédhadnagy, Békés. Hajós Gyula honvédhadnagy, Zombor. Rau Ernő honvédhadnagy, Budapest.

Felelős szerkesztő: Vass Geza.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. k. miniszteriumnak f. évi 68092. sz. a. kelt magas leirata alapján közhírré teszem, hogy Hódmező-Vásárhely városnak szabályrendelete, a melylyel a házaló kereskedés a nevezett város területén, a fennálló házalási szabályok 17-ik §-ában és ezen szakaszt kiegészítő későbbi rendeletekben bizonyos vidékek lakóinak biztosított jogok épségben tartása mellett tiltott.

Kelt Aradon, 1894. évi október 10-én.

Sarlot Domokos
főkapitány.

14449/894. k. h. sz.

1-3

Hirdetmény.

Tudomás és alkalmazkodás végett értesítem az érdekelt közönséget, hogy a lóversenyek tartamára a bérkocsik fuvardíját a következőleg állapítottam meg:

A kétfogatú bérkocsi fuvardíja a versenyterre való kivitel, a futtatás tartama alatt való várakozás és behozatalért 8 frt.

Pusztán a versenyterre való kivitel vagy onnan való behozatalért 1 frt 50 kr.

Az egyfogatu bérkocsi fuvardíja a versenyterre való kivitel, a futtatás tartama alatt való várakozás és behozatalért 4 frt.

Pusztán a versenyterre való kivitel vagy az onnan való behozatalért 1 frt. Megjegyzésként, hogy a kétfogatú bérkocsi-tulajdonos egyes fuvarozásnál 4, az egyfogatu bérkocsi-tulajdonos pedig 2 személynél többet kocsijába felvenni nem köteles.

A forgalom biztonsága szempontjából pedig az 1890. évi I. t. cz. 107. §-a értelmében az ezen szakasz büntető rendelkezésének terhe és következménye alatt figyelmeztetem a kocsit tartó közönséget és a bérkocsi-tulajdonosokat, hogy minden járművel balra kell hajtani, szembejövő járműnek balra kell kitérni, az előtte haladónak pedig jobbról kell eléje kerülni.

Kelt Aradon, 1894. évi október hó 20-án.

Sarlot Domokos
főkapitány.

12386/1894.

3-3

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium 61369/84. II. sz. alatt kelt intézményével jóváhagyott 12757/408 834. sz. szabályrendelet alapján azon ház- és telek-tulajdonosokat, kiknek házuk előtt a járda kövezet vagy aszfalt burkolattal ellátva nincsen, felhívom, hogy telkeik előtt a gyalog járók folyó évi november 30-ig terjedő idő alatt 1 és fél méter, az ennél keskenyebb járdákat pedig egész szélességben és 15 cm. vastagságban homokréteggel akként láttassák el, hogy a vízfelfogó árok vagy folyóka felé 5 cm-ternyi eséssel bírjon,

Köteles továbbá ház- és telek-tulajdonos a gyalog járók mellett elvonuló vízvezető árkot telke és háza utca-vonalának hosszában a városi mérnöki hivatal által előirt utasítás és mérték szerint kiásatni és azt tisztán tartani, nemkülönbben köteles ezen vízvezető árkokon keresztül a kocsi bejáratnál hidat építtetni s azt folyton jó karban tartani.

Kik ezen rendelkezésnek eleget nem tesznek, 2 frttól 25 frtig terjedhető pénzbírsággal büntetnek és ezen büntetésen felül az elmulasztott munka az illető költségére hivatalból fog eszközöltetni.

Tekintve, hogy a Maros vizállása ez idő szerint igen kicsiny, ajánlom, hogy a homokszükségletet az erre utaltak a nagyobb vizállás beállta előtt szerezzék be, mert azon szokásos védekezés, hogy a homokolás a magas vizállás miatt nem eszközölhető, figyelembe vétetni nem fog.

Aradon, 1894. évi szeptember hó 12-én.

Sarlot Domokos
főkapitány.

Magyar királyi államvasutak.

63715. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a folyó 1894. évben szükséges mozdonykerékpár csoportok szállítását biztosítani óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb f. évi október hó 25-én déli 12 óráig betérjesztendők, a bánatpénz pedig f. é. október hó 24-én déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek a mennyiségek, ugyancsak a különleges szállítási feltételek és rajzok a magy. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrassy-ut 75.) megtekinthetők.

Budapest, 1894. szeptember hóban.

Az igazgatóság.

Eladó ház!

A Czitronyi-féle fogadó a vasut mellett igen kedvező feltételekkel eladó.

Tudakozódhatni Perényi-utca I-ső szám.

21281/1894.

2-3

Hirdetmény.

Az aradi gazdasági-egylet a lótenyésztés érdekében a folyó évi október hó 28-án Aradon megtartandó versenyre 300 korona értékű díjat bocsátott az aradmegyei lótenyész bizottság rendelkezésére azon kikötéssel, hogy ezen díjra csak aradmegyei és aradvárosi gazdák tulajdonát képező lovak versenyezhetnek.

Erről mindazon aradi gazdákat, kik a versenyen való részvételre alkalmas loval bírnak, ez uton értesítjük.

Arad, 1894. október 13.

A városi tanács.

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára

és művegytani laboratoriuma
Aradon, Szabadságtér.

Szívesen ajánkozik minden bárhol és bárki által hirdetett gyógyszer-különlegesség beszerzésére, s készletben tart következő megbízható hatású szereket:

Chinin-cukor és Chinin csokoládé gyermekeknek könnyen beadható hideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadíjjal koszorúztak. Mind az 8 világrézsben el van torjedve. Egy darab 6 kr.

Misera-cseppek dr. Häger javított receptjé szerint, legmegbízhatóbb szer hideglelés ellen felnőttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian. Biztos hatású és ártalmatlan szerekből összeállított hajfestőszer. — Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatzik fogcseppje bármely fogfájást azonnala megszüntet. 1 üveg 35 kr.
A Rozsnyay-féle

Serail-arczkenőcs. Az arcon mutatkozó szepők, pattanások és májfoltok elűzésére a legalkalmasabb szer, mely bőrtérségében minden más szert felülmul. Egy kis tégely 70 kr. és egy nagy tégely 1 frt.

Anosmin. A lábizzadás és feltörés ellen biztosan használható. Egy üveg 50 kr.

Valóditokaji bor. Kiváló minőségűek, dr. Szabó Gyulavilághírű pinocéjéből. Ára 1 üvegnek 3 és frt.

Ménési aszúbor Egy 35 centil. üveg 1 frt 50 krajczár.

Chinabor. 2% Chinintartalommal. Egy 30 centiliteres üveg 1 frt.

Vasas Chinabor. 2% Chinin és vasoxydtartalommal. Egy 30 centiliteres üveg 1 frt.

Pepsinbor. 2.5% tartalommal. Egy 20 centiliteres üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta. Egy üveg 1 frt.

Salon-bengáli tüzek. Füst és szag nélkül, vörösfehér és sárga színben. Egy kr 2 frt.

Magnesium fáklyák. 150 normal gyertyafényvel. Hat perczig égő, 1 drb 80 kr. 12 perczig égő, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 perczig égő, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor. (Fekete vagy violaszinben) 1 adag 1/2 literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalzsama. A megfagyott kezet vagy lábát 3-4 nap alatt biztosan meggyógyítja. Egy tégely ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szere. Mindenféle eredetű rheumás és oszpos fájdalmak ellen igen híres és keresett szer. Egy üveg ára 30 kr.

Dr. Kelen köhögés elleni pora mely mindenféle köhögést biztosan gyógyít. Ára 40 kr.

Mindenen gyógyszernek — a pakolási csekély költségek hozzáadásával — bárhova posta útján is elküldetnek.

U.ancsak ezen gyógyszertárban minden vegyvívisgására megbízásunk elfogadtatnak és lelkiismeretesen teljesítetnek.

828.

Női, férfi és gyermek fehérneműek.

Kilényi C. és Társa

Arad, Andrassy-tér 20. (Arena épület.)
A „kék golyó”-hoz.

A közeledő sasion változás beálltával batorkodunk a nagyrabcsült közönséget, valamint mélyen tisztelt vevőinket értesíteni, hogy női divat kézmű, rövidáru norinbergi és fehérnemű ozikkekből álló raktárunkat az

őszi és téli idényre

mindennemű ujdonságokkal dusan felszereltük, u. m.: legjobb minőségű mosásban szilartó parhettek, casánok és flanellek, téll szövetek, Jäger alsó ruházat, harisnyák, kocktyúk, sapkák, karmantyuk, posztó és berliner kendők.

Nemkülönbben legjobb gyártmányu vászon, chifon, canavász, calvat és asztal-neműekben, mely ezikket **egy minőség mint olcsó ár tekintetében minden versenyt fölülmulnak.**

Midőn az eddig irányunkban tanusított beceses pártfogást megköszönjük, kérjük azt a jövőben is fenntartani, miért is mint eddig, szolid és pontos kiszolgálást biztosítunk. Becses pártfogásért esd

812.

teljes tisztelettel

Kilényi C. és Társa.

Utazó és kézi bőröndök.

Női és férfi sapkák, gyermekruhák. Szőnyegek és paplanok.

Gyapjú és pamut kertyők és harisnyák.

Hirdetmény.

A kolera járvány behurcolásának megakadályozása, valamint a járvány befogadása és terjesztésére alkalmas ártalmak eltávolítása érdekében a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urnak f. évi 78571. sz. a. kiadott körrendelete alapján a következő övrendszabályok követését és pontos betartását rendelem el:

1. Vendégfogadók, korcsárosok, magán és iparos szállók tulajdonosai, egyletek és intézetek, nemkülönbén mindazon magánosok, kik idegen utasoknak, iparos segédeknek, munkásoknak vagy más idegeneknek szállást adnak, kötelesek a Gácsországból, Bukovinából, nemkülönbén a Mármaros vármegyéből érkező utasokat a beszállásuk után azonnal soron kívül, a napnak vagy éjnek bármely szakában a rendőrkapitányi hivatalnál bejelenteni;

2. vendégfogadók, korcsmák és több lakó magokban foglalt házak tulajdonosai kötelesek a trágyát és szemetet az udvarokból minden nap, a kisebb házak tulajdonosai pedig minden harmadnap kihordatni, az udvart és házelejét, folyókákat naponta felsepertetni, szemetes vermet, emésztő gödröt, vízvezető folyókákat naponta mesztejellel fertőtleníteni;

3. az utcára, vagy folyókába szennyes vizet önteni, elhullott állatot, vagy hármii állati és egyéb hulladékot kidobni a legszigorubb büntetés terhe alatt tilos;

4. minden háztulajdonos köteles árnyékszékét, ha az egy éve nem tisztított, sürgősen kitisztíttatni, udvarán egy kádba mesztejet tartani (1 rész nyers més 5 rész vízbe megoltva) s ezen folyadékból az árnyékszékbe minden üldőhelyre 5-5 litert számítva, harmadnaponként beönteni;

5. a lakosztályok tisztán tartandók, a szobák reggel és este jól szellőztetendők;

6. szűk udvari házak kapui kora reggeltől és estig tárva tartandók;

7. a kutak tisztán tartandók, fedéllel ellátandók s azok közelében azok vizével mosni sem ruhát, sem edényt nem szabad. A kutak mellett netán levő gödrös helyek tiszta földdel feltöltendők, a pocsolnyak felszárítandók, a szárnyas állatok forrószőti a kuttól eltávolítandók, nehogy a kut vize a szennyes víz leszivárgása által ivásra alkalmatlanná válják. A rossz vizű kutak használata mellőzendő s csak a megjelölt jóvizű kutak vize élvezendő. Ugyazintén kerülendő a Maros folyó vizének élvezetre való használata, elkerülhetlen esetben használva előbb felforraltandó, aztán kihűtendő, mert köztudomásu, hogy a folyó vizek élvezete terjeszti a ragály csirát;

8. a mészárszékek, hentesek, ugyazintén a piaczen áruló hentesek vágótőkéi, asztalai és a mielegek, nemkülönbén a vendéglősök, korcsmárosok, cukrászok és ételkifőzők asztalai, edényei a legtisztábbban tartandók, megromlott húst, hamisított tejet vagy éretlen, romlott gyümölcsöt (a párolásra szánt félérett kivételével) üzleti helyiségekben vagy piacon elárusítani, forgalomba hozni a legszigorubb büntetés terhe alatt tiltatik, élvezetre nem alkalmas tápszerek elkoboztatni és megsemmisíttetni fognak;

9. a ragályfogó áruk raktárai, mint csont és rongy gyűjtő telepek állandóan fertőtlenítenedők s tisztán tartásukra kiváló gond fordítandó;

10. a sertés hizlaló telepek, sertés ólak, istállók, szárnyas állatok ketreczei tisztán tartandók;

11. nem élő, de még friss halak árulása csak d. u. 4 óráig engedtetik meg. Az el nem árusított halak pedig a már kiadott meghagyásban foglalt módon megzárítandók;

12. bérkocsik, fuvarosok és a közuti lóvasu állóhelyei, ugy a városban, mint a vasuti állomásnál naponta többször felseprendők, a trágya eltávolítandó és a külön kiadott utasításhoz képest mesztejellel fertőtlenítenedők;

13. a lakosság által a legelső alkalommal észrevett gyanus, hasmenéssel vagy hányással járó megbetegedés a rendőrkapitányi, illetve orvosi hivatalnál azonnal bejelentendő.

Kik a jelen hirdetményben foglalt óvintézkedéseket nem foganatosítják, kihágást követnek el és az 1876. évi XIV. t. cz. 7. §-ában elírt pénzbírsággal fognak büntettetni.

Az óvintézkedések foganatosításának ellenőrzésére az összes rendőri személyzet utasítatik.

Kelt Aradon, 1894. évi szeptember hó 24-én, a város r. kapitányi hivatala mint I-ső foku egészségügyi hatóság.

Sarlot Domokos
főkapitány.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

79 | 894. pm.

51 9—o2

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége részéről közhírré tétetik, hogy a városi árvapénztárból és a város által kezelt alapokból törlesztési kölcsönök vehetők.

Fizetendő évenként: 23 évi törlesztésre 8% a melyből tőke törlesztésre esik 2% 26 fél évi törlesztésre 7 1/2%, melyből tőke törlesztésre 1 1/2% fordítatik. 32 évi törlesztésre 7% amelyből a tőketörlesztésre 1% számoltatik el. A kölcsönvevők jogában áll kölcsönt a törlesztési időn belül is félévi felmondásra a félévi kamat különbözet megtérítése mellett visszafizetni.

Arad 1894. január 10.

Salacz Gyula,

királyi tanácsos polgármester.

2264/1894. pm.

Felhívás.

A városi vízvezeték építésének minél gyorsabb s az utozákon való forgalmat lehetőleg legkevésbé gátlóan való foganatosítása szerfelett kívánatos lévén, a czéltől az építési vállalkozó a fővezető csöveket az egyes házakba beágazó mellécsövekkel egyidejűleg kívánja leraktatni, melynek következtén tudnia kell: melyek azon házak, a melyekbe a vízvezeték bevezetendő leend.

Hogy tehát ez megállapíttathassék a csatorna hálózatba eső házak tulajdonosait felhívom, hogy ha házukba a vízvezeték bevezettetni szándékoznak, e szándékukat a f. é. november hó 5-ig vagy hivatalomhoz írásban, vagy a városházi kapusnál kitéve lévő iv aláírásával bejelentsek.

Arad, 1894. évi október hó 21.

Salacz Gyula
kir. tanácsos, polgármester.

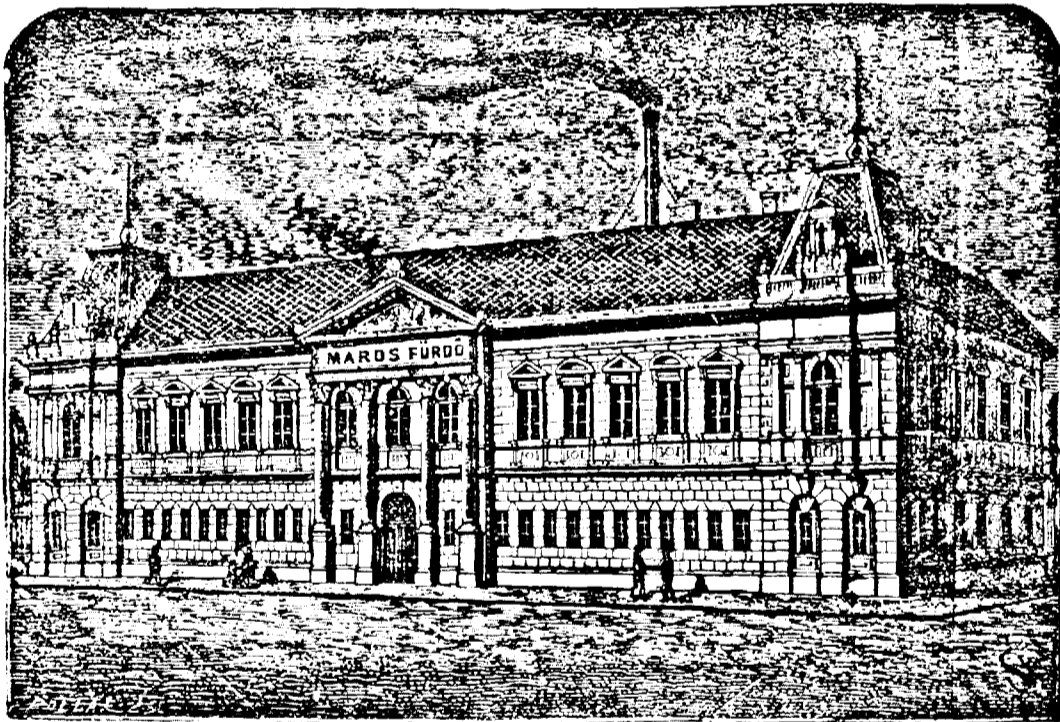
Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellemesebb neme, mely testünket felüdíti, szibbadságnak induló idegeinket napi munkáink teljesítésére képesebbé teszi, vérünk rendes mozgását előnyösen előmozdítja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja a „fürdés.”

A fürdés kiválólag a gőzfürdővel járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testről a felbőr lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s így lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünkre kártékonyan ható maró, sós nedvektől megszabadíttassék azáltal egészségünk biztosíttatik.

Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehessünk

Simay István a „Maros“-gőzfürdő tulajdonosa

a fürdési díjakat oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja.

A váróteremben hideg ételek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltanak. Szűrt Maros-ivóvíz eladására is havi bérlet nyíltatik. Előjegyezni a pénztárnál lehet.

Gőzfürdő.		Vízgyógy.	
Egy személy-jegy	— frt 70 kr.	Egy személyjegy	— frt 50 kr.
10 drb bérlet-jegy	5 frt 70 kr.	30 drb bérlet-jegy	13 frt 50 kr.
Egy deák-jegy	— frt 40 kr.	Vas és mőor-fürdő.	
Uszás-tanítás.		Egy személy-jegy	1 frt — kr.
Idényjeggyel együtt	12 frt — kr.	10 drb bérlet-jegy	9 frt 50 kr.
Uszoda.		Kád-fürdők.	
Egy személy-jegy	— frt 80 kr.	Ruhával	— frt 50 kr.
4 darab bérlet-jegy	1 frt — kr.	Ruha nélkül	— frt 40 kr.
10 drb bérlet-jegy	2 frt — kr.	Villany-fürdő.	
Egy gyermek-jegy	— frt 80 kr.	Egy személy-jegy	— frt 70 kr.
10 drb bérlet-jegy	1 frt 50 kr.	10 drb bérlet-jegy	6 frt 50 kr.
Hideg és gyógy-fürdő.		Külön ruha-díjak.	
Egy személy-jegy	— frt 50 kr.	1 lepedő vagy palást	7 kr.
10 drb bérlet-jegy	4 frt 56 kr.	1 törölköző	3 kr.
30 drb bérlet-jegy	13 frt 50 kr.	Pénztárnyitás nyáron reggeli 6 órakor.	
Masszázs egy személy	— frt 70 kr.	télén reggeli 7 órakor.	

A Simay-féle gőzfürdő-épületben azemelotben napos vagy hónapos szobák bérelhetők.

A t. cz. birtokos urak figyelmébe!

Aradváros központjában, a színház közelében lévő Simay-féle gőzfürdő-épület emeleti részében, több utozai, parkettával kipedált szoba, hónapos vagy éves bérletre szolgálattal kiadó. A háznál van vízvezeték, szűrt Maros-víz, és télen át gőzfűtés.